

https://youtu.be/1QVvGxxjw_4

Dijital Vatandaşlık

İnternet çok boyutlu bir ortamdır. Öğrenmek, öğretmek ve eğlenmek için muhteşem bir ortam olduğu gibi bilinçli kullanılmadığı ve yeterince önlem alınmadığı takdirde risk ve tehlikelerle dolu bir ortam da olabilmektedir. İnternet ortamı sadece güvenlik boyutuyla risk oluşturmakla kalmayıp; özellikle mobil ve sosyal ağların getirdiği teknolojik fırsatlar da farklı risklere dönüşebilmektedir. Özellikle çocukların ve gençlerin yoğun olarak kullandığı mobil ve sosyal ağlar, kişisel mahremiyetten siber zorbalığa kadar birtakım olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. Bu durum birtakım hak ve hukuk ihlallerine sebep olmakta ve insanların gündelik yaşamında derin yaralara yol açabilmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde her geçen gün yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin sosyo-toplumsal yapıyı hızlı bir şekilde etkilemesi iyi bir vatandaş olma algısını iyi bir "dijital vatandaş" olma algısına çekmeye başlamıştır. İnsanlar artık yüz yüze etkileşimden daha çok çevrimiçi ortamlarda iletişime geçmeye başlamışlardır. Bu da iyi bir dijital vatandaş olma algısını, yani gerçek hayatta olduğu gibi sanal ortamda da hak, hukuk ve sorumluluklar çerçevesinde; etik algısını da gözeterek hareket etme gerekliliğini oluşturmaya başlamıştır.

Dijital vatandaş, bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanırken eleştirebilen, çevrimiçi davranışlarının etik sonuçlarını bilen, teknolojiyi kötüye kullanmayan, dijital dünyada iletişim kurarken ve işbirliği yaparken doğru ve ahlaki davranışı teşvik eden vatandaştır. Bu çerçevede, iyi bir dijital vatandaş olma yolunda hem aileler bilinçlenmeli hem de aileler çocuklarını bilinçlendirmelidirler. İyi bir dijital vatandaş olma yolunda;

Bütün internet servis sağlayıcıları çocuklarınızın çevrimiçi deneyimleri konusunda size yardımcı olabilecek materyallere ve filtreleme programlarına sahiptir. Uygunsuz içerikleri filtreleyen programları kullanın ve işletim sistemleriniz aracılığıyla ebeveyn denetim ayarlarınızı yapın.

Çocuklarınızın kullandığı ağlar, akıllı cep telefonları ve diğer çevrimiçi sosyal platformların gizlilik ayarlarına bakın. Hangi ayarın yeterli seviyede güvenlik sağladığına karar verip uygulayın. Ayrıca filtreleme programların ve anti-virüs yazılımların artık mobil platformlarda da geçerli olduğu unutmayın.

Çocuklarınıza internette tanıştıkları insanlarla kolay kolay iletişim kurmamaları gerektiğini öğretin. Her ne kadar tanıştıkları kişilerle birebir görüşmeleri tercih edilmese de bazı gençler bu kurala pek uymazlar. Bu yüzden güvenlik koşulları hakkında onlarla konuşun. Eğer buluşulması icap eden bir durum söz konusu ise her zaman aydınlık, umuma açık, kalabalık yerlerde buluşulması, en azından bir arkadaşla birlikte gidilmesi ve yapılan bu planı güvenilir bir yetişkinle paylaşması gerektiğini onlara anlatın. Ayrıca yeni arkadaşlarıyla mümkün olduğunca kişisel bilgi paylaşmamaları konusunda onları uyarın.

Çocuklarınızın oynadıkları çevrimiçi oyunların yaşlarına uygun olduğundan, ruhsal ve fiziksel sağlıklarını olumsuz etkilemediğinden emin olun. Bunun için sağlık uzmanlarından destek alabilirsiniz. Bazı oyunlar zekâ gelişimi açısından faydalı olabileceği gibi bazı oyunlar tam tersi bir etki yaratabilir. Çocuklarınızı GüvenliÇocuk (guvenlicocuk.org.tr) ve Trt Çocuk (trt.net.tr/trtcocuk/) gibi emin olduğunuz eğlence sayfalarına yönlendirin.

- Konu ile ilgili olarak Güvenli İnternet Hizmeti resmi web sayfasını inceleyebilirsiniz:
<http://www.guvenlinet.org/tr/>
- Facebook'un konu ile ilgili hazırlamış olduğu Aile Emniyet Merkezi'ni ziyaret edebilirsiniz:
<https://www.facebook.com/safety>
- Microsoft'un konu ile ilgili hazırlamış olduğu Aile Güvenliği Merkezi'ni ziyaret edebilirsiniz:
<http://www.microsoft.com/tr-tr/security/family-safety/default.aspx>
- Youtube'un Güvenlik Merkezi'ni ziyaret edebilirsiniz:
https://support.google.com/youtube/topic/2803240?hl=tr&ref_topic=2676378
- Dijital Vatandaşlık ile ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki makaleyi inceleyebilirsiniz:
<http://docplayer.biz.tr/1519740-Turkiye-de-dijital-vatandaslik-algisi-ve-bu-algisi-interneti-n-bilincli-guvenli-ve-etkin-kullanimi-ile-artirma-yontemleri.html>

İyi Bir Dijital Vatandaş mısınız?

İnterneti doğru, etkin ve etik kullanma becerisi sizin iyi bir "dijital vatandaş" olduğunuzun bir göstergesidir. Şimdi iyi bir dijital vatandaş olmanın kurallarını sırayla gözden geçirelim.

- İlk olarak internete her an erişebilme ve arama motorlarını etkin kullanabilme imkânına sahip olmalısınız.
- İnternette bulduğumuz her bilgiye eleştirel bir gözle bakmalı ve en az 3 kaynaktan kontrol etmelisiniz.
- İnternette alışveriş yapma ve bankacılık hizmetlerinden yararlanma konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadığınızı bilmelisiniz.
- Bilgiye ulaştığınız veya gezindiğiniz siteleri iyi tanımalısınız.
- En önemli kural şudur: "Gerçek hayatta yapmayacağınız hiçbir şeyi, internetteyken de yapmayın."
- İnternette edindiğiniz bir bilginin herkese açık veya kopyalanabilir olması, onu çalabileceğiniz anlamına gelmez. Hırsız durumuna düşmemek için kullandığınız her bilginin kaynağını belirtmeyi ihmal etmeyin.
- Dijital araçları kullanırken ahlaki olarak doğru kararlar alabilmenin yanında, başkalarına zarar vermekten de özenle kaçınmalısınız.
- Herhangi bir platformda görüş bildirirken veya yorum yaparken tıpkı gerçek hayatta olduğu gibi saygılı olmalısınız.
- İnternet ortamında işlenen suçlar ve mücadele yöntemlerine karşı bilinçli olmalısınız.
- Unutmayın, bilgileriniz size özel ve kişiseldir. Güvenliğiniz için güçlü şifreler kullanın ve özel bilgilerinizi hiç kimseye paylaşmayın.
- Çevrimiçi teknolojileri kullanırken, bu teknolojilerin size hükmetmesine izin vermeyin. Zamanı verimli kullanın, zamanı belirleyin. Böylelikle olası sağlık sorunlarıyla karşılaşma riskiniz de minimum seviyeye inecektir.
- Beyaz bir kâğıda mürekkepli kalem ile yazdığınız yazıyı kolayca silebilir misiniz? Tıpkı bunun gibi internette yaptığınız her paylaşım ardınızda silinmez izler bırakacaktır. Bunu göz önünde bulundurarak çocuklarınızı ve kendinizi internetin tehlikelerinden koruyabilmelisiniz.
- Son olarak İnternete bağımlı olmayın, sadece bağlanın!